

TIMUR VERMES

HLADNÍ
A SYTI
BESYTI

EDÍCIA PEVNÝ BOD

TIMUR VERMES

Hladní a syti

**ZELENÝ[®]
KOCÚR**

Tento román je dielom fantázie. Podľa UNHCR bolo síce už v roku 2016 na svete asi sedemdesiat miliónov ľudí na úteku. To však ešte vôbec neznamená, že jednému z nich napadne spásanosná myšlienka.

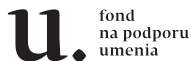
A keby aj, rozhodne nie je isté, že by sa našla televízna stanica, ktorá by o tom informovala. A keby to aj zašlo tak ďaleko, nedá sa predpokladať, že by sa k dianiu vyjadril práve Campino z Toten Hosen.

Vo všeobecnosti nikto nemôže zaručiť, že skupiny ľudí opísané v knihe by sa správali tak, ako im to román podsúva. Je celkom možné, že sa všetko odohrá úplne ináč.

Len to nie je pravdepodobné.

Z nemeckého originálu Timur Vermes: Die Hungrigen und die Satten (by Eichhorn - A Division of Bastei Lübbe AG, 2018) preložila Svetlana Žuchová.

Publikáciu z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Zodpovedný a jazykový redaktor: Jaroslav Šrank

Translation © 2019 by Svetlana Žuchová

Redaktorka edície: Renáta Deáková

Copyright © 2018 by Bastei Lübbe AG, Köln

Slovak edition © 2019 by Vydavateľstvo Zelený Kocúr s. r. o.

www.zelenykocur.sk

Grafická úprava: Design Amorandi

Obálka: Johannes Wiebel

ISBN 978-80-89761-55-5

EAN 9788089761555

Všetky práva vyhradené. Nižaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat alebo ukladať vo vyhľadávacom systéme ani byť prenášaná v akejkoľvek forme či akýmkoľvek spôsobom elektronicke, mechanicke, kopírovaním, nahrávaním alebo iným spôsobom rozširovaná bez predchádzajúceho výslovného písomného súhlasu vydavateľa.

Nenávidím skutočnosť.
Bohužiaľ, je to jediné miesto,
kde dostať poriadny steak.

Woody Allen

I.

1

Utečenec sa usiluje kráčať čo najnormálnejšie, čo však nie je ľahké, lebo normálne sa necíti. Nedokáže ešte posúdiť, či jeho chôdza naozaj pôsobí prirodzenejšie. Vie akurát to, že normálna chôdza sa mu nedarí, kým ho znervózňujú pohľady okolia. Vtiahne teda hlavu medzi ramená, z reakcií, ktoré postrehne, však hneď usúdi, že to nebola šťastná voľba. Zrejme teraz vyzerá ako hrbatý bocian. To radšej vypnúť hrud', hlavu hore a nasadiť úškrn.

To už je lepšie.

Musí si len dať pozor, aby nezačal milostivo zdravieť ako tá stará anglická kráľovná.

Mal to tak urobiť už dávno? Vlastne to nešlo. Ved' nad tým, napokon, ktoviekoľko nepremýšľal. Doteraz si nie je istý, či to tak bolo správne. Zmeniť to už v každom prípade nemôže.

Pomaly sa uvoľní, úškrn sa mení na úsmev. Postupne sa v novej role udomáča. Je predsa prirodzené, že sa naňho dívajú. Akoby to aj mohlo byť ináč: keď sa dni podobajú ako vajce vajcu, stanú sa aj najmenšie zmeny napínavé. Zaujímavé je, že svojim sebaistým vystupovaním vzbudzuje iné reakcie. Menej chichotu a častejšie sa mu

dostane povzbudzujúceho prikývnutia či uznania. Bežia za ním dve deti, tak ako občas behávajú za autami. Mohlo by ich byť viac. Potom sa však skutočne objaví auto a deti sa stratia v kúdole prachu za ním.

Utečenec sa začína s novou situáciou pohrávať. Pozrie sa naňho akési dievča a on na jej pohľad odpovedá tanečným krokom. Ona sa zasmieje. Je to príjemné. Bolo to tak správne. Oplatilo sa to. Naozaj to tak mal robiť už dávno. Utečenec zabočí za roh a zbadá Mahmouda.

Mahmoud čupí na zemi a pozoruje skupinu dievčat. Utečenec si strčí ruky do vreciek nohavíc a postaví sa vedľa neho. Mahmoud sa nehýbe.

„Nemá to zmysel,“ poradí mu utečenec.

„Nikdy nevieš,“ tvrdí Mahmoud a ani sa naňho nepozrie.

„Teraz to viem celkom presne. Nedívaš sa správne.“

„Dívam sa tak ako všetci.“

„Veď práve,“ namietne. „Všetci sa dívajú na Naylu, všetci sa dívajú tak ako ty. Ako si teda má všimnúť, že nie si ako všetci ostatní?“

„Lebo vôbec nejde o Naylu.“

„Nejde o Naylu? Ale o Elani?“

„Možno áno, možno nie.“

„Tak to by bolo ešte trápnejšie.“

„A to už prečo?“

„Veď aj Elani si pomyslí, že sa dívaš na Naylu. Aj Elani si teda povie, že si ako všetci ostatní.“

Mahmoud zakloní hlavu a obráti pohľad nahor, až ho uprie na utečenca. „Napadá ti niečo lepšie?“

„Najlepšie urobíš, keď k nej prídeš akoby nič, nech sa Nayla môže pripraviť, ako ťa čo najlepšie odbije. A keď bu-

deš priamo pri nej, keď bude Nayla už-už otvárať ústa – z ničoho nič sa obrátiš k Elani.”

Mahmoud opäť skloní hlavu. Premýšľa nad návrhom a potom sa ozve: „To je tvoje číslo. Ty si táraj. Ja sa skôr dívam. Moja moc sa skrýva v pohľade. Odkiaľ máš tie to-pánky?”

Mahmoud ani jediný raz nepozrel nadol. Možno sa jeho moc skutočne skrýva v pohľade.

„Kto nefajčí, našetrí si,” povie utečenec a otrčí Mahmoudovi škatuľku cigariet.

Mahmoud si jednu zoberie a povie: „Ale viac ušetrí ten, kto žobre.” Strčí si cigaretu za ucho a v drepe sa otočí k utečencovi, ako automechanik, ktorý hodnotí škodu. „Vyzerajú pekne,” utrúsi uznanlivo. „Vyzerajú dokonca pravé. Keby som nevedel, že tu pravé nezoženieš, pomyslel by som si...”

„Pravdaže zoženieš aj pravé.”

Utečenec škatuľku opäť zaroluje do ľavého rukáva trička na širokom ramene. Cigarety tak síce nepôsobia príťažlivejšie, hneď ich je však vidno. A cigarety sú v každom lágri nenahraditeľné, aj pre nefajčiarov. Pomocou cigariet možno nadviazať kontakty, ulahodiť niekomu a netreba z toho hneď robiť veľkú vec. Cigarety sa zídu každému, ak aj nie pre seba, tak pre rodičov, súrodencov či pre kamaráta, akým je Mahmoud.

Mahmoud netrpezlivo pobúcha utečenca po nohe. Lomcuje ňou, kým utečenec konečne nohu nezdvihne, aby si mechanik mohol obhliadnuť aj podrážku. „Skvelá farba. Kde sa dajú také zohnať?” kladie Mahmoud otázku zdola nahor. „U Mbeke? Tak to nebudú pravé.”

„Veru.”

„Tak vidíš.“

„Čo vidím?“

„Nie sú pravé.“

„Veru nie. Nie sú od Mbeke.“

„A od koho teda? Ndugu dal od obchodu s topánkami ruky preč, tým som si stopercentne istý.“

„Veď ich ani nemám od Ndugua.“

„Tak to potom už vôbec nebudú pravé.“

„Tak to teda bude fejk.“ Utečenec sa zasmaje.

Mahmoud sa narovná. „Tak povedz už!“

„A ak sú od Zalanda?“

„Zalando nepredáva topánky.“

„Kvôli mne možno urobí výnimku.“

Mahmoud sa naňho skúmavo zadíva. Nikto nevie, ako sa Zalando naozaj volá. Všetci akurát vedia, že pracuje pre organizáciu a je Nemec. A zakaždým, keď ho niekto poprosí o láskavosť, odpovie to isté: „A čo ja s tým mám? Čo som ja Zalando?“ Nezvyčajne hlúpy výrok, veď nikto nevie jeho pravé meno. Možno je napokon naozaj tým slávnym Zalandom.

„Tak si to teda nechaj pre seba,“ odfrkne Mahmoud. Vyťahne cigaretu spoza ucha a so spýtavým výrazom v tvári ju otrčí utečencovi.

Utečenec vyťahne z vrecka nohavíc zapaľovač. Ak chce človek niekomu ulahodiť cigaretou, musí ju aj dokázať zapáliť. Inak si každý nájde niekoho so zapaľovačom a užitočný rozhovor sa tak neuskutoční. Nikto viac nepočúva, polovicu zabudnú alebo ju nikdy ani nevnímali. Mahmoud a utečenec kráčajú mlčky prašnou ulicou. Mahmoud sa pozrie na svoj smartfón.

„V Berlíne práve jedia zemiaky a prasacie paprčky.“

„Kto by chcel do Berlína?“

„Ja nie.“

„Ja tiež nie.“

„Je tu krásne!“ vykrikuje Mahmoud.

„Je tu nádherne,“ odvetí utečenec a rozťahne ruky.
„Najkrajšie kamenie sveta! Slnko zadarmo. Čo už len majú v Berlíne, čo my tu nemáme?“

„Blondíny,“ kontruje Mahmoud a fajčí.

„A keby aj? Kto by už len chcel blondínu?“

„Ja. Na skúšku.“

„Ale Mahmoud!“ Utečenec sa Mahmoudovi postaví do cesty, jemne ho vezme za plecía a káravo sa mu zadíva do tváre. „Blondíny stvoril diabol. Kto si do domu pustí blondínu, nevyhne sa nešťastiu. Ochorieš. Polia ti uschnú. Poslúchni svojho starého otca: Blondína ťa uriekne a všetky kozy ti umrú hladom.“

„Aké šťastie! Mne už všetky kozy hladom umreli. Mám teraz nárok na blondínu.“

„Nikdy si nijaké kozy nemal.“

„Tým je to nespravodlivejšie! Takže dostanem rovno dve blondíny.“

Utečenec sa smeje. Mahmoud tiež.

„Takže? Odkiaľ sú tie topánky?“

„Kúpil som ich.“

„Nové?“

„Nové.“

„A odkiaľ máš peniaze?“

„Aj ty by si mal peniaze.“

„To hej. Ja ich však nevyhadzujem. Aspoň nie za také hlúposti ako topánky.“

„Na čo teda? Za prevádzača?“

„Na to môžeš vziať jed. Ale za extra prevádzka.“

„Čo nepovieš,“ vysmieva sa mu utečenec. „Dokonca za extra prevádzka.“

„Pozrime sa. Ďalší cestovateľ.“

To prehovorí Miki. Miki stojí za svojím barom na táborovej highway. Bar si stíkol zo starých klád a dosák z drevotriessky. Niekoľko vlnitých plechov a kapota zo starého mercedesu zabezpečujú tieň. Kedysi mal v pláne celý ho natrieť. No ako to už býva, raz príde návšteva, raz prší, inokedy vám najlepší kamarát odmietne pomôcť, lebo akurát sa fláka so svojou ženou, človek sa ani nenazdá a päť rokov je fuč. To potom už len čaká, kedy sa bar rozpadne, aby mohol postaviť nový. Zatiaľ však, nanešťastie, ešte pevne stojí.

Bar nie je zas až taký malý, aby Mikiho nechali na pokoji, to by nenechali nikoho. No je dosť malý, aby ho gangy príliš neotravovali. Veď bez ochrany gangov by mu ani vždy nefungovala elektrina na chladničku.

„To si piš, že odcestujem!“ Mahmoud ostane stáť. „Nie každý sa totiž uspokojí s touto dierou.“

„Nebuď si zase taký istý,“ upozorňuje Miki. „Čo poviete?“ Siahne pod pult a hodí im cez cestu kocku ľadu. „Dobre vychladený drink ešte pred veľkou cestou?“

Utečenec chce ľadovú kocku chytiť, no Mahmoud po nej chňapne a strčí si ju do úst.

„Ďakujem, už mám.“

„Podme,“ navrhne utečenec. „Pozývam ťa.“ A postrčí Mahmouda k Mikiho pultu. „Dvakrát to najlepšie. A aj ty si jedno otvor.“

„Ďakujem vám, pane,“ odpovie Miki vznešene a postaví na bar tri fľaše, z toho jednu pred seba. Mahmoud je trochu prekvapený.

„Najprv nové topánky, potom dovozové pivo. Niečo mi ušlo?“

„Ešte neviem,“ vyhne sa odpovedi utečenec. „Už toľko nerečni a pi. Možno to nakoniec nebol najlepší nápad.“

„To teda nebol,“ prikyvuje Mahmoud.

„Pivo je vždy ten najlepší nápad,“ uistí ich Miki a poriadne si odpije. Je fakt horúco.

„Čo prevádzzači znížili ceny?“ nedá pokoj Mahmoud.

„Ten tvoj určite nie,“ uťahuje si z neho utečenec a nakloní sa k Mikimu: „Mahmoud šetrí na extra triedu.“

Miki vypleští oči.

„Presne tak,“ prikyvuje Mahmoud. „Dobre si to zapamätajte. Tento tu nepocestuje len tak v nejakej tesnej tmavej dodávke.“

„A ako teda?“ Miki sa oprie o chladničku. Vezme z police krígel a začne ho leštiť, akoby mal každú chvíľu prísť niekto, kto bude piť pivo z pohára.

„Tento tu si urobí pohodlie v tieni a bude čakať na prevádzzača. V bielom mercedese. S krémovým interiérom. Prevádzzač vyskočí z auta. Má na sebe uniformu ako tí chlapi pred drahými hotelmi a v ruke slnečník. Rýchlym krokom obíde auto, otvorí mi dvere a vyzve ma: Nech sa páči, Bwana Mahmoud!“

„Akože obíde celé auto, len aby ti otvoril dvere?“ Miki si krígel skúmavo prezerá v slnečnom svetle.

„Tak sa píše v knihe, vy neverci. A ja nastúpim a prejdeme hranice. Bude šoférovať celkom pomaličky a spýta sa ma, ako sa mi páči okolie. Môžeme ísť aj inokade. Stačí povedať, Bwana Mahmoud, povie a ja mávnem rukou: Nie, nie, to je v poriadku. Hlavná vec, že neprídeme príliš skoro.“

„To by bola naozaj katastrofa,“ posmieva sa mu Miki.

„Hej, vtipkuješ, lebo ničomu nerozumieš. O Nemecku vieš figu borovú. Ja viem, o čom hovorím, a môžem ti povedať, že Nemci nemajú radi, keď človek príde príliš skoro.“

„Keď človek príde neskoro,“ opraví ho utečenec.

„Neskoro aj príliš skoro.“

„To je kravina!“

„To tvrdí aj prevádzkač, ale ja namietnem: Aká kravina? Poviem ti, novému Merkelovi totiž nebude príjemné, keď dorazím a moja izba ešte nebude pripravená. Takže mu prikážem: Preto prejdeme hranice ešte raz. A on prikývne: Prejdeme hranice tak často, ako si budete priať, Bwana Mahmoud. Ale nový Merkel už volal, že pre vás vyprázdnil dva hotely. Vraj si máte vybrať. A potom,“ pokračuje Mahmoud spokojne, poriadne si logne piva a veľmi ledbolo a zároveň veľmi presne postaví fľašu späť na vlhký kruh, ktorý zanechala na drevenom bare, „a potom vyhlásim: Chcem iba hotel, v ktorom sú záchody na rovnakom poschodí ako izby.“

„Máš to premyslené,“ súhlasí utečenec. Zdvihne svoje pivo, tukne ním o Mahmoudovu a Mikiho fľašu a napije sa.

„Znie to dobre,“ ozve sa Miki, „ale nesedí to. „Ak je tu niekto, kto sa nepovezie v tesnej tmavej dodávke, tak *tento tu*,“ a pritom ukáže palcom na seba. „Lebo tento tu nikam nepôjde. Ani sa z tejto diery nepohne. Ale teba, milý môj, ošklbú a tvoju mŕtvolu vyhodia v púšti. Na krémovom fúriku.“

„Nekaz mi to,“ kára ho Mahmoud.

„Najlepšie na tom je, že ja som už tam, kde sa ty ešte len chceš dostať. Lebo tu sú všetky záchody na tom istom poschodí. Také poschodie nenájdeš nikde v Európe.“

Päťdesiat kilometrov štvorcových. Najväčší apartmán na svete!”

„Haaha!” predstiera Mahmoud smiech. Nepozrie na Mikiho ani na utečenca, ale uprie pohľad ponad stany na nekonečnú modrú oblohu. Utečenec si všimne, že Mahmoud sa im teraz nechce pozerat do tváre. Tá fantázia bola síce trochu prehnaná, no bola pekná, a z výrazov ich tváří by Mahmoud akurát vyčítal, ako veľmi má Miki pravdu. Od chvíle, keď Nemecko otvorilo dvere dokorán, uplynulo priveľa času. Kedysi, keď na mieste Merkela ešte sedela žena. Byť v správnom čase na správnom mieste bola vtedy životná výhra. Také niečo sa nezvykne opakovať. Trčia tu už poldruha roka a koniec je v nedohľadne.

Utečenec sa otočí a oprie sa vedľa Mahmouda chrbtom o bar. Dáva sa na druhú stranu ulice. Je odpołudnie. Rýchlejšie a mocnejšie deti sa vracajú z obchôdzky, na ktorej zbierali drevo. Keď na nich utečenec v tábore prvýkrát dohliadal, končili už okolo poludnia. Ale keď palivo potrebujú milióny ľudí, musia chodiť čoraz ďalej. Drevo, konáre, trus, čokoľvek. Milióny a deň čo deň ich je viac. Tak to jednoducho je. Stále prichádzajú ďalší a ďalší a nikto nesmie odísť. Kedysi ľudí rozposielali ďalej, do Maroka, do Líbye, do Egypta alebo aj naspäť do krajiny pôvodu. To však bolo kedysi. Skôr ako Európa postupne pozatvárala hranice.

Blíži sa pieskový pes. Veľa z neho neostalo, je to vlastne len akýsi kôš na štyroch nohách potiahnutý srstou, ktorý dychčí. Skláňa hlavu k zemi, pohľadom dôsledne skúma kraj cesty. Nikam nejde, aby niečo oňuchal, dobre vie, že tu nie je nič, čo by stálo za oňuchávanie. Potom zastane a otočí hlavu k trojici pri bare. Má len jedno oko, no v tábore to úplne stačí. Nikto ho k sebe neláka, ale nikto po ňom

ani nehádže kamene. Aspoň že tak. Pes sa rozhodne, že stojí za námahu zavrtieť chvostom.

Miki unavene kývne rukou. Pes prestane krútiť chvostom a ide ďalej. Tak nejako si to Európa predstavovala s utečencami.

Keď ľudia nasadali do člnov, Európa sa pokúsila uzavrieť Stredozemné more. A keď si Európa uvedomila, že celé more sa uzavrieť nedá, že dokonca nie je možné ustrážiť kľukaté, státisíce kilometrov dlhé pobrežie, vrátili hranicu naspäť na pevninu, no tentokrát do Afriky. Zaplatili Egyptu, Alžírsku, Tunisku, Maroku a trochu aj Líbyi, no tej, pravdaže, menej. Veď dodnes nevedia, komu majú v Líbyi ponúkať peniaze. Ale ani to Európanom nestačilo. Aj preto, že Severoafričania sa poučili. Neraz sa nahlas zamysleli, čo by sa stalo, keby tieto hranice zas až tak nestrážili. To mali od Turkov. Tí ich naučili, ako si človek získa rešpekt. Stačí, aby vytiahol utečeneckú kartu. Takže Európania sa ešte raz buchli po vrecku a ďalšiu hranicu vytýčili južne od Sahary. Práve preto sa na Mahmoudovom sne o špičkovom prevádzčačovi už nedokážu smiať.

„Prezradím vám tajomstvo,“ ozve sa utečenec a ani sa na nich pritom nepozrie.

Jeho pohľad sa vznáša nad táborom, nad nekonečným táborom. Neraz zašiel až po jeho koniec. Dá sa to, ak má človek dost času. Na jednej strane sa potom otvára prázdnota, prázdnota plná prachu a piesku a kamenia a ešte väčšej prázdnoty medzi dvoma prázdnotami. A na druhej strane vidno stany a chatrče pripomínajúce stany a stany pripomínajúce chatrče a zaplátané stany a deravé stany a opustené stany a preplnené stany, a keď potom človek nemá čo robiť, môže sa zamyslieť, či jestvuje nejaké bez-

útešnejšie miesto. Keď si na nijaké nevie spomenúť, ide si pospať a jednoducho sa o niekoľko dní vráti. Človek by sa mohol vrátiť hneď na druhý deň, kto má však ešte ako tak všetkých päť pohromade, ten si to dobre rozmyslí.

„Prezradím vám tajomstvo,“ zopakuje utečenec.

„Áno?“ Mikiho pohár vŕzga.

„O topánkach.“

„V topánkach sa skrýva nejaké tajomstvo?“

Mahmoud mlčky ukáže nadol. Miki sa očividne nakloní ponad rozhegáný bar, utečenec si to všimne, lebo hranatá doska sa mu s vrzgotom zaryje pod lopatky. Potom tlak povolí a Miki prehovorí: „Ale čo! Nové topánky!“

To o prevádzачoch bola najväčšia lož zo všetkých. Vraj chceli bojovať proti prevádzáčom. Vlády predsa prevádzáčov nemôžu poraziť. Je to ako s drogami, šľapkami a alkoholom. Vlády nemôžu ovplyvniť nič iné iba ceny. Každý jeden policajt, každá jedna vojnová loď, v konečnom dôsledku sa akurát zvýšia ceny. A presne to sa stalo. Ceny stúpali a stúpajú dodnes. Dovoľiť si ich môže už len málokto. Podčiarknuté a sčítané to znamená, že prevádzачi pracujú menej a zarábajú viac. A nielen to. Zo zárobku menej odovzdávajú, lebo si vystačia sami.

Kedysi, kým to ešte fungovalo s nafukovaciami člmi, bol to organizovaný masový trh, ktorý vytváral pracovné miesta po celej Afrike. Jedni šírili informácie, identifikovali miesta stretnutia, ďalší čakali pri transportoch a zháňali plávajúce vesty. Taký čln plný ľudí si vyžaduje nejedného poslíčka, nejedného šoféra. A dokonca aj ten, kto mal prázdne vrecká, si mohol cestu zaslúžiť, ak bol ochotný čln kormidlovať. Nedá sa poprieť, že všetci zúčastnení mali

ako-tak férové vyhliadky. Veď kormidlovať nafukovací člň dokáže aj úplný idiot. Ale teraz?

Teraz nevyšlú nafukovací člň s osemdesiatimi, ale malé lietadlo s ôsmimi pasažiermi. Prípadne starú helikoptéru. Pilot je odborný pracovník. Lietadlo alebo vrtuľník treba síce udržiavať, lenže aj to dokážu iba odborníci. Prevádzajúci dnes teda zamestnávajú samých odborníkov. A pomocníci, ktorí sa stali zbytoční, neprestávajú plniť tábory.

„Dospel som k názoru, že už nemá zmysel šetriť,“ utrúsi utečenec.

„Vzdávaš sa?“ prekvapí sa Mahmoud.

„To nehovorím. No hovorím, že šetriť nemá zmysel.“

„Správny postoj,“ Miki ho zozadu poklepe po ramene. „Ešte pivo?“

„Vravím, že nemá zmysel šetriť. To ešte neznamená, že má zmysel chľasť.“

„Ako sa teda chceš dostať k prachom?“

„To netuším. Ale môžeš mi, prosím ťa, vysvetliť, ako by sa to mohlo podariť?“

Mahmoud zmĺkne. Veď čo tu možno dodať. Mahmoud by do seba sotva dokázal naliať toľko piva, aby mu nebolo jasné, že utečenec má pravdu. So stúpajúcimi cenami prevádzáčov klesajú šance zarobiť v tábore dosť peňazí. Hoci tábor má teraz vyše dvoch miliónov obyvateľov. To je celé mesto. Z tábora sa však mesto nikdy nestane.

Veď spustnutá krajina, v ktorej sa tábor nachádza, má miest akurát dosť, a ani tie nefungujú. Má aj vládu, ktorá pred tromi rokmi ešte nebola pri moci a ktorá už o ďalších päť pravdepodobne pri moci nebude. Medzitým čelí neprestajným útokom ďalších dvoch zoskupení, ktoré by mohli vládnuť rovnako dobre a čoskoro vládnuť asi aj bu-

dú. Tábor tu stojí a rastie len a len preto, že je v ňom niečo, čo nie je nikde inde: bezpečie. A ani toho nie je ktoviekoľko.

Bezpečie zabezpečujú peniaze Spojených národov a Európanov. Vláda, ktorá je práve pri moci, za to pomáha s ochranou tábora. A to už vo vlastnom záujme, aby sa nezastavil príliv peňazí a rozvojovej pomoci a dodávok zbraní. V zásade za výnosnú cenu prenajímajú jednu z najnevýnosnejších oblastí sveta, takže obe skupiny vzbúrencov sa ešte viac snažia dostať sa k moci, aby si do vrecka strčili svoj podiel utečeneckých provízií.

Výsledkom je, že tábora sa takmer pätnásť rokov nikto ani nedotkol. Je tu dosť bezpečne, aby sa tu dalo prežiť, no nie premýšľať nad budúcnosťou. V tábore sa možno zariadiť, tak ako sa zariadil Miki. Možno si dokonca jedného dňa dovolí starú použitú chladničku na pivo, ak chce uveriť v tolkkú budúcnosť. No nikto tu nevybuduje továreň. Nikto neinvestuje do stanovvej dedinky, ktorá môže byť o dva týždne fuč. A preto tu nikto nikdy nebude ponúkať prácu. Veď ešte celé desaťročia tu nebude nič len prach a piesok a sucho.

Muž si tu nemá ako zarobiť a žena len tým jediným spôsobom, akým to ženy robia už tisícročia. Súčasná situácia je však taká, že ani najkrajšia žena sveta si tu nevytrká dosť prachov, aby zaplatila prevádzáčov, ktorých ceny sa Európanom úspešne podarilo navýšiť. Platí to pre každého jedného obyvateľa tábora vrátane Mahmouda. Pre toho dokonca ešte viac, pretože s Mahmoudom nikto trtkáť nechce.

„Nemá zmysel šetriť,“ zopakuje utečenec vecne. „Veď aj tak som deň čo deň ďalej od sumy, ktorú prevádzáč žiada.“